

POSLOVNA PRIČAKOVANJA KOROŠKEGA GOSPODARSTVA 2012 - 2013

Koroško gospodarstvo – tradicija, posodabljanje, inovativnost, osvajanje novih trgov, manjša brezposelnost, stečaji in poplave, s temi besedami bi lahko na kratko označili leto 2012. Za slovensko gospodarstvo seveda tega ne moremo zapisati, saj smo bili priča propadu številnih paradnih konjev, tajkunizaciji, nepravilni privatizaciji. Na prvi pogled se zdi, kot da je bila Slovenija močnejša v recesiji kot regijsko gospodarstvo, a to so zgolj prve ocene. Žal so tudi napovedi glavnih kazalcev konjunktura in gospodarske aktivnosti za Slovenijo za leto 2012 ob koncu leta precej slabše od napovedanih v začetku leta. Razlogi za upad so znani – omejena dostopnost do virov financiranja tako za podjetja kot banke, neuresničene strukturne reforme, šibkejši izvozne aktivnosti, vse manjša potrošnja in še bi lahko naštevali. Za ustavitev navedenih negativnih trendov smo na GZS pripravili POZIV GOSPODARSTVA ZA USPEŠNO SLOVENIJO, saj se zavzemamo za pravno državo, boljše poslovno okolje, nov razvojni zagon in odločno podporo izvozu, vse to so temeljne zahteve za izhod iz krize, ki jih je potrebno uresničiti, če se želimo vrniti na pot uspešnega razvoja. Žal, je pot od poziva do realizacije zelo dolga.

Evidentno je, da bo Slovenija tudi leto 2012 končala z upadom gospodarske rasti in tudi recesijo, novo leto pa se je začelo z veliko neznankami in negotovostjo. Po sprejetju pokojninskega zakona je nujna še reforma trga dela, ki bo morala delodajalcem končno omogočiti lažje in cenejše prilagajanje na poslovne cikle. Izboljšanje poslovnega okolja, predvsem postopkovnih in davčnih obremenitev mora biti visoko med prioritetami naše ekonomske politike.

Ugotavljamo, da so koroška podjetja kljub krizi skoraj v celoti realizirala napovedi za leto 2012. Prodaja bo celo nekoliko večja od planirane, čisti dobiček manjši, ker pa se je za 10% povečalo tudi število zaposlenih, bo težko ohraniti doseženo dodano vrednost na zaposlenega. Ocenjujemo, da rezultati ankete kažejo dejansko sliko regijskega gospodarstva, ne glede na to, da je v anketi sodelovalo le 32 podjetij, vendar pa ta predstavljajo po doseženih prihodkih v letu 2011 54% regijskega gospodarstva, po številu zaposlenih pa 18%. Zajeti so bili vsi sektorji, prevladujejo predelovalne dejavnosti.

Zbir posredovanih podatkov pokaže naslednjo sliko koroškega gospodarstva:

PODATEK V EUR	Dejansko 2011	Ocena 2012	Indeks 2012/2011	Plan 2013	Indeks 2013/2012
Prihodki od prodaje	910.590.725	921.667.699	101	908.152.527	99
• prodaja tuji trg	559.147.219	557.532.868	100	567.787.443	102
• prodaja domači trg	351.443.506	364.134.831	104	340.365.084	94
Čisti poslovni izid	32.040.433	29.667.727	93	28.715.836	97
Dodana vrednost na zaposlenega	37.986	37.255	98	38.307	103
Strošek dela v dodani vrednosti	65%	65%	100	64%	99
Število zaposlenih	5.247	5.403	103	5.261	97
Vrednost investicij	54.011.875	41.551.395	77	31.842.857	77

Obeti v mednarodnem okolju so precej skromni. Gospodarsko okrevanje je v letu 2012 močno zastalo v večini razvitih svetovnih gospodarstev, evro območje je ponovno v recesiji, leto 2013 bo težko, saj je Evropa premalo enotna za učinkovit izhod iz krize. Nemčija, kot naša najpomembnejša zunanjetrgovinska partnerica napoveduje zgolj 0,8% rast BDP, gospodarstvo v Franciji je v fazi mirovanja, italijansko naj bi nazadovalo. Trg Rusije, ki je za našo regijo vedno bolj pomemben, napoveduje 4% rast BDP, ZDA pa ne več kot 2%. Kljub tem dokaj črnogledim napovedim pričakujemo, da se bo položaj koroškega gospodarstva na tujih trgih okrepil, poleg tega osvajajo naši izvozniki vedno nove tuje trge, zato računamo, da bomo iz naslova prodaje na tujih trgih pridobili vsaj 2% več prihodkov kot leta 2012, delež vseh prihodkov ustvarjenih na tujih trgih se bo zaradi znatnega padca prodaje doma povečal celo na 63%.

Delodajalci bodo v letu 2013 zaposlovali zelo preudarno, vsekakor bodo sledili cilju izboljšati kadrovsko strukturo. V gospodarstvu je bilo v 2012 3% več zaposlenih kot leto prej, napovedi za 2013 kažejo, da se bo regija ustalila na nivoju zaposlenih iz leta 2011. Nihanja na trgu delovne sile so bila precejšnja, najnižjo brezposelnost smo beležili v septembru 2012, primerjava s preteklim letom pa pokaže 429 manj brezposelnih. Leta 2011 smo imeli povprečno 4.178 ljudi brez dela, v lanskem letu pa 3.749 oz. 10,3% manj. Stopnja registrirane brezposelnosti na Koroškem je še samo 0,3% večja od slovenskega povprečja. Ob koncu preteklega leta je zaradi stečaja ostalo brez dela

97 ljudi, vendar pa napovedi nekaterih delodajalcev vendarle kažejo, da bo v letu 2013 tudi nekaj dodatnega zaposlovanja, ne moremo pa prezreti dejstva, da si kar lepo število Korošcev še vedno prizadeva dobiti delo v sosednji Avstriji.

V letu 2011 smo zaradi hitrejše rasti dodane vrednosti na zaposlenega (Koroška +7%, SLO +4%) **dosegli že 88,5% republiškega povprečja** (v 2010 le 86%). Ker dodano vrednost sestavljajo neto dobiček /izguba, davki, neto finančni in drugi odhodki, amortizacija, odpisi terjatev in stroški dela, je pomembno, kako visoka je, kakšna je struktura posameznih delov dodane vrednosti in koliko zaposlenih jo proizvede. Razpon med podjetji, ki so vrnila vprašalnik ostaja precejšen, se je pa v primerjavi z letom 2011 zmanjšal. Najnižja DV/zaposlenega v letu 2012 je 19.000€, najvišja pa 90.000€, prvo izkazuje podjetje iz lesne branže, drugo pa iz kovinsko predelovalne dejavnosti. Žal kar četrtina anketiranih napoveduje za 2013 nižjo dodano vrednost na zaposlenega.

Stroški dela imajo zaradi strukture dejavnosti regijskega gospodarstva največji vpliv na dodano vrednost. Že nekaj let predstavlja njihov delež 65% v strukturi DV, po napovedih za leto 2012 naj bi se delež znižal na 62%, vendar se napovedi niso uresničile in koroško gospodarstvo ohranja 65% delež. Ocenjujemo, da bi se situacija v 2013 lahko zgolj minimalno izboljšala. Delež stroškov dela v dodani vrednosti pove, kolikšen delež dodane vrednosti ostane lastniku kapitala po plačilu delovne sile. Z drugimi besedami, ta kazalnik kaže obremenitev dodane vrednosti s plačno maso. Med anketiranimi podjetji se navedeni delež giblje med 30% in 95%, med najuspešnejšimi pa znaša povprečno 42%.

Investicijska vlaganja konstantno padajo. Investicijska potrošnja še vedno predstavlja veliko tveganje, zato pred 2014 ni mogoče pričakovati pozitivnih sprememb. Investicijska vlaganja koroških podjetij so bila kljub temu v 2012 na visoki ravni, 8 podjetij je realiziralo investicije, katerih vrednost je presegla 1,5 mio EUR, tri podjetja pa so vložila po več mio EUR v nova osnovna sredstva. Ne glede na to, da bo 60% anketiranih v letu 2013 investiralo več kot v letu 2012, nekateri seveda tudi zaradi novembrskih poplav, računamo, da bodo investicije upadle za slabo četrtino. Lani je bila sicer povišana splošna davčna olajšava za vlaganja v investicije iz 30 na 40%, a je učinek te spremembe zanemarljiv.

	2012 ocena	2013 napoved
SKEP	-2,5	-1,7
EBRD	- 2,5	-2,0
IMF	-2,2	-1,6
Evropska komisija	-2,3	-1,6
UMAR	-2,0	-1,4
EIU – Economist Intelligence Unit	-2,0	0,2
Banka Slovenije	-1,8	-0,7
Consensus	-1,8	-0,2
OECD	-2,4	-2,1

Vir: Jesenske ocene in napovedi 2012 domačih in tujih inštitucij

NAPOVEDI BDP SLOVENSКИH IN MEDNARODNIH INŠTITUCIJ ZA 2013

<i>Primerjava realnih stopenj rasti v %</i>	SKEP	OECD	UMAR	Evropska komisija
Gospodarska rast - BDP,	-1,7	-2,1	-1,4	-1,6
▪ Zasebna potrošnja	-2,2	-4,0	-3,6	-2,0
▪ Državna potrošnja	-4,2	-7,5	-6,9	-2,1
▪ Investicijska potrošnja	-4,5	-2,7	+1,3	-3,8
▪ Izvoz blaga in storitev	3,0	2,7	1,9	3,0
▪ Uvoz blaga in storitev	1,4	-0,8	-1,0	2,0

In kaj prinaša leto 2013?

Po napovedih analitikov nič dobrega, vendarle pa ocenjujemo, da je koroško gospodarstvo v dovolj dobri kondiciji, da lahko upravičeno pričakujemo, da bo tudi v letu 2013 poslovalo stabilno in uspešno. Predpogoj za takšno poslovanje seveda je, da država končno uvidi, da ni več prostora za njeno novo zadolževanje in da je nujno, da posluša glas gospodarstva, ukrepati je potrebno gospodarstvu v prid in ne v škodo. Ko bodo zaživel mehanizmi, ki bodo omogočili rast gospodarstva, bodo ustvarjena nova delovna mesta in šele takrat bomo lahko govorili o razvoju.

Analizo pripravila: Tatjana Kupnik

Dravograd, 8. januar 2013